

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Bakan:
1450

ANKARA
07.11/2001

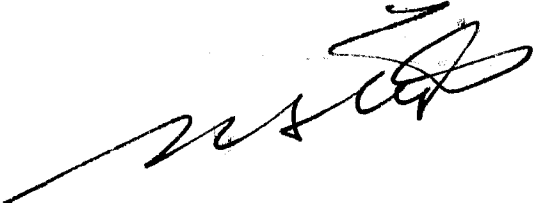
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İLGİ: a) Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı ifadeli, 25/09/2001 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-11575 sayılı yazımız.
b) 12/10/2001 tarihli ve 1363 sayılı yazımız.

İlgi (a) yazınız ekinde alınan Adana Milletvekili Halit Dağlı tarafından Bakanlığımıza yöneltilen ve yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/4707-11450 Esas No.lu yazılı soru önergesinde yer alan hususlarla ilgili cevapların derlenebilmesi için ilgi (b) yazımızla, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesinin beşinci fıkrası uyarınca bir aylık ek süre verilmesi istenilmiştir.

Söz konusu soru önergesine verilen cevap örneği iki nüsha hâlinde ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof.Dr. Hikmet Sami TÜRK
Bakan

EKLER:

EK -1 Soru önergesi (2 adet-2 sayfa)
cevabı.

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Bakan:

ANKARA
..../..../2001

Sayın
Halit DAĞLI
Adana Milletvekili
T.B.M.M.

Bakanlığımıza yönelttiğiniz ve yazılı olarak cevaplandırılmasını istediğiniz 7/4707-11450 Esas No.lu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur:

Anayasa'nın "Hâkimlik ve savcılık teminatı" kenar başlığını taşıyan 139. maddesi ile "Hâkimlik ve savcılık mesleği" kenar başlığını taşıyan 140. maddesi, hâkim ve savcılarla ilgili birbirlerini tamamlayan ayrıntılı hükümler getirmiştir. Bu maddelere göre hâkimler ve savcılar için hiçbir kamu görevlisine tanınmayan güvenceler tanınmıştır.

Bununla birlikte konuya ilişkin düzenlemelerde hâkimlik ve savcılık mesleğinin farklı ve ayrı olarak ele alındığını da göz önünde bulundurmak gerekir. Farklılık ve ayrılık hâkim ve savcıların görevlerinin niteliğinden kaynaklanmaktadır. Hâkimlerin görevi, yargılama ve hüküm verme olduğu hâlde; savcıların görevi ise iddia ve idaridir.

Hâkimlik ve savcılık meslekleri arasındaki farkların başında "bağımsızlık" gelir. Gerçi hâkimler gibi savcılar da, Anayasa'nın 139. maddesinde düzenlenen teminata sahip bulunmaktadır. Ancak bundan her iki mesleğin her bakımdan ortak özellikler taşıdığı anlamı çıkarılmamalıdır. O nedenle Anayasa'nın, her iki mesleğe ilişkin ortak hükümleri arasında hâkimler gibi savcıların da belli özlük işlemlerinin Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca yürütülmesi, hâkimlik ve savcılık teminatının aynı hükümlerle düzenlenmesi, hâkimler gibi savcıların da bağımsız olduğu biçiminde yorumlanamaz. Nitekim Anayasa'nın 9, 138 ve 140. maddelerinde hâkimlerin ve mahkemelerin bağımsızlığından söz edilmiş, savcıların bağımsızlığından söz edilmemiştir.

Anayasa'nın 140. maddesi uyarınca hâkimler gibi savcıların idarî görevleri yönünden Adalet Bakanlığı'na bağlı olmaları, 144. maddesi uyarınca Adalet Bakanlığı'nın izniyle adalet müfettişlerince denetlenmeleri, 139. madde gereğince teminatlı olmalarına engel değildir. Savcılar teminatlı olmakla birlikte; Anayasa ve kanunlara göre hâkimler derecesinde bir

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Bakan.

ANKARA
....../....../2001

2

bağımsızlıkları söz konusu değildir. Nitekim Anayasa'nın 138. maddesine göre yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere hâkimlere "emir ve talimat" verilememesi, kesin bir Anayasa hükmü olduğu hâlde; Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 148. maddesine göre Adalet Bakanı, kamu davasının açılması için Cumhuriyet savcısına emir verebilmektedir. Ancak ceza kovuşturması yapılması Adalet Bakanlığının iznine bağlanmış olan konular dışında Adalet Bakanının "dava açılmaması" yönünde bir emir vermesi söz konusu değildir. Böylece Adalet Bakanı, kanunun çizdiği sınırlar içinde Cumhuriyet savcılarına emir verebilmektedir. Ancak savcı, emir üzerine dava açmaya mecbur ise de, yargılama sürecinde mütalâalarında serbesttir. Bu düzenleme, kamu davası açılması bakımından Adalet Bakanı ile Cumhuriyet savcıları arasındaki ilişkiyi göstermektedir.

Öte yandan, bilirkişinin tarafsızlığını sağlamak amacıyla Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 67. maddesinin birinci fıkrasında, bilirkişinin, hâkimin reddini gerektiren sebeplerden dolayı reddolunabileceği hükme bağlanmıştır. Aynı Kanunun 23. maddesinde "Hâkimin ... bitaraflığını şüpheye düşürecek diğer sebeplerden dolayı da" reddedilebileceği öngörülmüştür.

Yukarıda açıklandığı üzere soru önergesinde sözü edilen konuyla ilgili hususlar, Adalet Bakanı ile Cumhuriyet savcıları arasında Kanunda belirtilen sınırlar çerçevesinde yürütülmüştür.

Ayrıca, Bakanlığımız Ceza İşleri Genel Müdürlüğünün kayıtlarının incelenmesinde, son on yıllık süre içerisinde Adalet Bakanı tarafından Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 148. maddesinin üçüncü fıkrası hükmü gereğince Cumhuriyet savcılarına kamu davasının açılması yönünde herhangi bir emir verilmediği anlaşılmıştır.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof.Dr.Hikmet Sami TÜRK
Bakan